

Familia bereko hizkuntzak ikasteko metodoa

Europako hizkuntzak ikasteko ahaleginak arindu nahi dituen irakasbide berritzailea da EuroCom. Ez da, alabaina, hizkuntza jakin bat irakasteko metodo bat gehiago, familia bereko hizkuntzak batera ikastekoa baizik.

| ELENA MARTINEZ RUBIO |

Argazkia: Tilbert Stegmannek utzia

EUROCOMEN PREMISA NAGUSIA ondoko hau da: hizkuntza berriak ikasi nahi dituen ikaslea ez da hutsetik abiatzen, baldin eta familia bereko beste hizkuntza bat ezagutzen badu.

Izan ere, hizkuntzak banaka irakatsi beharrean, beste mota bateko hurbilketa eskaintzen du EuroComek, hizkuntzen senidetasun harremanak baliatuz eta hizkuntza batetik bestera dauden urratsak sistematikoki erakutsiz. *Intelligent guessing* (asmatze azkarra) delakoaren bidez, gai izaten da ikaslea hizkuntza batean dituen ahalmenak familia horretako beste hizkuntzetara eramateko.

EuroComek transferentzian oinarrituriko ikaste-ekonomia zehatz bat garatu du, batez ere irakurmenari eta ahozko ulermenari begira. Europako hainbat unibertsitatetako estudianteekin egindako ikerketen bitartez ebaluatu dute.

Hizkuntza erromanikoez osatzen duten familiako adibide erraz-erraz bat ekarriko dugu hona: frantsesezko *nuit*, italieraz *notte* eta gaztelaniaz *noche* denez, frantsesezko *lait*, italieraz *latte* eta gaztelaniaz *leche* izatea espero dezakegu, arrazoi osoz.

Baina beste kontu bat dugu ardatz EuroComen: estatu zentralistek eta merkatu handien legeek dakarten hizkuntza minorizatuen bazterketari aurre egiteko ere sortu

Tilbert Stegmann EuroComen fundatzaileak EuskoCom sortzea proposatu du.

zela. Horrexegatik, hiztunen aldetik “txikiak” diren hizkuntzak hizkuntza “handien” parean ageri zaizkigu bertan.

Frankfurteko Goethe Unibertsitateko Tilbert Stegmann irakaslea

izan zen 1980ko hamarkadan EuroComen sortzailea. Handik aurrera, beste unibertsitate eta lankideekin elkarlanean burutu zen proiektua. Hizkuntza erromanikoen familiarekin hasi eta familia eslaviar nahiz

Tilbert Stegmann, EuroCom-en sortzailea

«EuskoCom eskuragarri balego, batuaren eta euskalkien elkarbizitza emankorra bultzatuko genuke»

EUROCOMPREHENSION irakats metodoa sortu zuen katalan-alemaniarrek EuskoCom lantzeko proposamena egin digu euskaldunoi.

Hizkuntza “nagusiagoak” beti saiatzen dira besteak ezkutuan gordezten, esan zenuen behin.

Zoriturrez, zuzena da esaldi horrek dioena. Guk berriz, ahal den guztia egiten dugu Erromanistikako gure estudianteez ez dezaten bakarrik espainieraren eta frantsesaren berri izan, baizik eta lurralde erromanikoetako hizkuntza eta kultura guztiena. EuroCom ikastaroetan, bi hizkuntza ikusi orde, hamaika ezagutzeko parada izaten dute. Horrela oharitzen dira beste hizkuntza “txikiagoak” frantsesetik eta espainieratik hurbil daudela, eta hizkuntza horiek guztiak bereganatzea erraza izan daitekeela, EuroCom metodoari esker.

Ez dirudi euskarak, europar hizkuntza bada ere, halako proiektu batean tokirik izan dezakeenik, seniderik gabea da-eta. Bestalde, euskara euskalkiek eta batuak osatzen dute.

Ildo horretatik doa nire proposamena. Euskaraz dakiten guztiei zuzentzen zaie, berdin zein “eus-

kara” egiten duten. Helburua ez da erdaldunak euskalduntzea, euskara barruko elkar ulertzea baizik. Euskaldunei euskararen “aldagai” guztiak ikasteko baliabide azkarak eskaini nahi genizkieke, EuroComen hizkuntza familiak ikasteko landu dugun metodoa euskarara moldatuz, hain zuzen.

EuroCom eredu hartuta, EuskoCom bat eratzea proposatzen duzu hortaz, batua bai, baina euskalki guztiak ere aintzat hartzeko.

Esan gabe doa euskaldunek batuaren beharra dutela. Halere, euskaldun bakoitza bere euskalkiak bizirik jarraitzeko duen eskubideaz jabetu behar da. Hots, batuak eta beste euskaldunen euskalkiek duten eskubide berbera. EuskoCom ikastegietan eta eskoletan eskuragarri balego, batuaren eta euskalkien elkarbizitza emankorra bultzatuko genuke, baita hizkuntzan funtsatutako euskaldun guzti-guztien autoestima sendotu ere. Beste euskalkiekiko begirunea suspertuko genuke beraz, eta euskalkia erabiltzen duten euskaldunnei batuari beldurra galtzen lagunduko genieke bide batez.

Euskararen ezagutza maila hobetzeko metodoa al litzateke?

Batua nahiz euskalkiak, euskara maila orokorraren osagaiak dira. Gure mezua zera da: euskalkiak ez dira elkar ulertzeko oztopo; aitzitik, aberastasunaren adierazgarri dira. Euskara hizkuntza garrantzitsua da eta “aldagaiak” ditu, hizkuntza guztiak bezalaxe. Euskalkia erabiltzea batua erabiltzea bezain ondo ikusia egon beharko litzateke. Merezi du, batuaz gain, gutxienez beste euskalki bat jakitea; edo euskalkiaz gain, batua ere jakitea. Ulertze maila lortzea bederen, ez da zaila. Horretarako, lexikoaren eta sintaxiaren arloko desberdintasun eta korrespondentzien zerrendak, aldaketa fonetikoak, eta abar prestatuko genituzke hizkuntzalariok, EuroCom-en metodologiari jarraituz. Gakoa gure *Zazpi galbabeak* izeneko liburuan dago.

Iñaki Gaminde eta Urtza Garay EHUKo Hizkuntzaren eta Literaturaren Didaktikako irakasle eta Aholdikerreko kideek interesgarri iritzizi diote proposamenari. Tilbert Stegmannen egitasmoak aurrera egingo balu, Frankfurtuko Unibertsitatearen eta EHUren artean gauzatutako proiektua litzateke EuskoCom. Orain, euskara-alemana bizitegia digitalizatu eta sarerako egokitzen ari dira bi unibertsitateak elkarlanean.

germaniarretara zabaldu da metodoa dagoeneko.

1941ean, Bartzelonan (Herrialde Katalanak) jaioa, Erromanistika Saileko katedraduna da Stegmann. Frankfurtuko euskara irakurletza-

ren sustatzaileetako bat, eta batik bat katalana biziki maite duen katalanista ospetsua. Kataluniaren independentziaren aldeko sutsua da eta Aleman Katalanisten Elkartearen, Katalan Kultur Bulegoren

eta Katalanistikako Aldizkariaren fundatzailea. *Catalunya vista per un alemany* (La Campana, 1988) liburua 13 argitalaldi izan ditu. ■

Bizikletaz bizi, Euskaraz mugitu.

Babeslea: Hernaniko Udala